

ASPERGERŮV SYNDROM

V. Vitošková, 2018

Osnova

-
- Co to je a jak to vzniká - terminologické ukotvení, zákl. informace
- Jak se projevuje - základní charakteristika – specifika ve vnímání a myšlení lidí s AS
- AS ve škole
- Jak můžeme člověka s AS podpořit, jak s ním komunikovat – příklady
- Prostor pro otázky, diskusi

Poruchy autistického spektra

- Velký posun v odborných poznatcích v posledních letech – vyšší informovanost, existence odborných studií, specializovaných pracovišť, publikace, osvěta
- Žáci s autismem se poslední dobou více objevují v běžných školách (dříve léčebny, ústavy, zbavení povinnosti vzdělávat se), nejčastěji Dětský autismus a Aspergerův syndrom
- Terminologie: Žák s ***pervazivní vývojovou poruchou autistického spektra*** (žák s PAS)

Výskyt a etiologie

- Výskyt: 60/10 000, tedy některá z forem autismu postihne jedno dítě ze 167 narozených dětí (více chlapců: 4:1), v ČR se narodí cca 200 dětí ročně s PAS
- **geneticky podmíněné změny v mozkovém vývoji**
- jsou považovány za **vrozené**, specifické projevy v chování dítěte **nejsou** způsobeny chybným výchovným vedením
- neurovývojové poruchy na neurobiologickém základě

Diagnostická triáda

Hlavní diagnostická kritéria – tzv. **diagnostická triáda**:

- a) **Oblast sociálních interakcí a sociální chování**
- b) **Oblast komunikace (specifika ve verbální i neverbální komunikaci)**
- c) **Představivost, hra, zájmy**

Druhy PAS

- **DĚTSKÝ AUTISMUS (F84.0)**– tvoří jádro PAS; stupeň závažnosti poruchy různý (mírná až těžká forma); problémy v každé části diagnostické triády. Kromě poruch v klíčových oblastech sociální interakce, komunikace a představivosti mohou lidé s autismem trpět mnoha dalšími dysfunkcemi, které se projevují navenek odlišným, abnormním až bizarním chováním. Typická je značná variabilita symptomů.
- **ATYPICKÝ AUTISMUS (F84.1)**– velmi

Druhy PAS II

- **JINÁ DESINTEGRAČNÍ PORUCHA (F84.3)**– poprvé v roce 1908 speciální pedagog z Vídně T.Heller – popsal případy šesti dětí, u kterých mezi třetím a čtvrtým rokem došlo k výraznému regresu a nástupu těžké mentální retardace, ačkoliv předtím vývoj probíhal zcela uspokojivě – „**Hellerův syndrom**“. Po období normálního vývoje, který trvá u dezintegrační poruchy minimálně dva roky, nastává z neznámé příčiny regres v doposud nabytých schopnostech

Aspergerův syndrom

- Objevují se potíže ve všech částech diagnostické triády
- **Důl. znak:** intelekt osob s AS je v normě, v určitých oblastech může být až nadprůměrný
- Dělí se na **nízkofunkční** a **vysokofunkční**
- Při vhodně zvolených podpůrných opatřeních osoby s AS mohou zvládnout běžné vzdělávání (až po VŠ stupeň), otázky jsou dosud kolem samostatného zvládnání dalšího života

Hlavní projevy AS

OBLAST SOCIÁLNÍCH INTERAKCÍ:

- „sociální dyslexie“; „sociální naivita“
- problém s porozuměním soc. interakcím
- uzavřenost, izolovanost vs. neobratná či nutkavá snaha po kontaktech
- neznamená to, že sociální kontakty pro svůj život osoby a AS nepotřebují!
- někdy lpění na pravidlech, řádu, struktuře

OBLAST KOMUNIKACE

- řeč v dětství může být opožděná
- někdy děti s AS nepoužívají řeč ke komunikaci, přestože mluvit umí
- ve starším věku se mohou objevovat nápadnosti:
 - pedantická či košatá mluva
 - neporozumění ironii či sarkasmu, snížená schopnost „číst mezi řádky“ a odlišné reakce na neverbální doprovodné komunikační signály
 - doslovné chápání instrukcí, ulpívání

PŘEDSTAVIVOST, HRY, ZÁJMY

- v dětství specifika ve hře – často chybí kooperativní hry, hru dítě nerozvíjí, spíše řadí předměty podle určitých znaků
- představivost nebývá chudá, ale specifická (zcela odlišná od ostatních)
- zájmy jsou též specifické, často technické, „vědecké“, ulpívavé, často hodnocené jako bizarní (není ale vždy!)
- častá zvýšená smyslová citlivost (obvykle hluk, silné nebo blikající světlo)

Silné stránky osob s AS (kogn. str.)

- Doslovná interpretace
- Analytické myšlení, dobrá schopnost dedukce
- Cit pro detail
- Postupné zpracovávání informací
- Konkrétnost
- Přesná, logická pravidla
- Práce dle instrukcí
- Práce s fakty, pravidly
- Objektivní, realistický, přímý, upřímný
- Sklony k perfekcionismu

Vnímání pohádky u osoby s AS

- <https://www.youtube.com/watch?v=-LF5M9nIFQs>

Červená karkulka

AS ve škole – potřeby žáků s AS, příklady...

- jasná struktura (chaos při změnách), přehlednost, vyhovuje jim stereotyp, obtíže se mohou vyskytnout při přestávkách, volných hodinách, nestandardní výuce
- zvýšená unavitelnost (nutnost upravit organizaci výuky – IVP)
- nutná pomoc při „čtení“ sociálních situací, vysvětlování, komentování toho, co se děje
- pomáhají vizualizace, grafická znázornění
- často si studenti s AS rozumí více s dospělými
- nutná individuální práce (příprava testových

Děkuji za pozornost!